

*Torbalı Nüfus Esas Defterlerinde Lakabı, Soyadı "Efe, Zeybek" Olan Ailelerin Kayıt
Örnekleri [(1320 (1904)-1930 Yılları Arası)]*

*Families With the Nickname or Surname "Efe" and "Zeybek" in the Torbalı Registry [(1320
(1904)-1930)]*

Necat Çetin*

Özet

Bu yazıda Torbalı Nüfus Esas Defterleri taranarak 1904-1930 yılları arasında kayda geçirilmiş isimler içinde lakabı veya soyadı "Efe" ve "Zeybek" isimleri listelenmiş, sözkonusu aileler hakkında bilgi verilmiş ve ailenin oturduğu idari birimler belirtilmiştir.

Anahtar kelimeler: Torbalı, İzmir, nüfus kayıtları, Efe, Zeybek, lakap, soyadı

Abstract

This article surveys the Torbalı (Izmir) registry for the years 1904-1930 for families with the nicknames and surnames "Efe" and "Zeybek". Information such as the place of residence, number of persons in the family, the occupation of the family and the burial place is given for each such family.

Keywords: Torbalı, İzmir, registry, Efe, Zeybek, nickname, surname.

Araştırma biçimi: Torbalı İlçe Nüfus Müdürlüğü arşivinde bulunan nüfus atık defterleri incelenmiş, defter kayıtlarında lakapları veya soyadı "Zeybek" ve Efe" olan kayıtlar çıkartılmıştır. Araştırma konusuna destek mahiyetinde Torbalı ilçesi sınırları içerisindeki mevkii adları ve idari birimlerdeki mezarlıklardaki mezartaşı kitabeleri taranarak konuyla ilgili kayıtlar verilmiştir.

Nüfus esas defterlerinde yazılı olan lakaplar toplumsal tanınma biçimidir. Lakaplar bazen zaman içerisinde değişim gösterdiği gibi, bazen de aynen devam etmekte, 1934 yılında çıkan Soyadı Kanununa göre alınan soyadlarında da lakaplar karşımıza bazen soyadı olarak

* Necat Çetin, Yerel tarih araştırmacısı, Torbalı, İzmir. cetin.necat@gmail.com

çıkılmaktadır. Efe ve Zeybek olgusu bölgenin kültürel yapısına da etki etmiştir. Ailelerden kişiler gerek çevrede tanındığı biçim olan lakap şeklinde veya soyadı şeklinde bu olguyu kültürel devam ettirmişlerdir.

Osmanlı Devleti'nde Genel Nüfus Sayımları ve R.1320-21 (M.1904-5) Sayımı Hakkında Kısa Genel Bilgi: Osmanlı Devleti'nde 1831 yılında yapılan genel nüfus sayımında sadece erkekler yazılmış,¹ 1844 yılı sayımı ülkedeki bütün nüfusu kapsamıştır.

1265 yılında yayınlanan "Sicil-i Nüfus Nizamnamesi" ile her kazada bir nüfus komitesi kurulmuştur. Nizamnameye göre sayımda bir heyet görevlidir. Heyeti bir nüfus memuru, bir papaz, bir haham görevlisi, bir subay ve belediye meclisinden ve kaza idare meclisinden birer üye oluşturmaktadır. Böylece nüfus müdürlükleri kurulmuş, sayımı yapılanlara da birer nüfus tezkiresi verilmiştir. 1265 yılında başlayan yeni sayım 1889 yılında bitirilmiştir. Ancak istatistiği 1897'de yayınlanabilmiştir. En son en esaslı ve kapsamlı yazım ise 1287 yılında başlanan ancak 1906 yılında bitirilen yazımdır. Bu yazım kayıtları şu an Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının nüfus kayıt işlemlerinde dayanak olarak esas teşkil etmektedir.

Bu sayım Torbalı Bölgesi için en son yersel/yerel nüfus sayım olma özelliğini taşımaktadır. Ancak diğerlerinden farklı olarak, her idari birimin nüfusu genişliğine göre defterlere yazıldığı, devletin sınırları içindeki tüm bireylerin kayda alındığı, sayımı yapılan her vatandaşa nüfus tezkeresi hazırlandığı, her idari birimdeki her haneye ayrı hane numarası verildiği, en esaslı sayımdır.² Ancak etnik azınlık olanlar, (örneğin Rum, Ermeni gibi) Osmanlı tebaalığını kabul etmeyenler bu sayımda deftere yazılmamıştır. Bölgemizde de bu sayım R.1320 (1904) yılında başlanmış³ ve R.1321 (1905) yılında tamamlanmıştır. Sayımda idari birimdeki nüfus hanesine göre iki-üç veya dört köyün sayımı yapılmıştır.⁴ Sayımın yapıldığı tarihte Torbalı Nahiyesi merkezde (bugünkü Torbalı Mahallesi) idari birim olarak üç mahalle (Orta, Aşağı/İstasyon ya da Rum ve Yukarı Mahalle), 43 köy ve bu köylere bağlı üç

* Necat Çetin, Yerel tarih araştırmacısı, Torbalı, İzmir. cetin.necat@gmail.com

¹ 1831 yılı sayımında bugünü Torbalı ilçesi İzmir'e bağlı Kızılhisar ve Tiryanda/Deryanda nahiyelerinden oluşmaktadır. Tahmini nüfus (yerli, Yörük, Kıpti, Rum) toplam 11.136 kişidir. Enver Ziya Karal, Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı-1831, T.C. Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü yayınları, Ankara 1943, çşt. s. 15, 134-136, 138, 140, 207.

² Bu konuda bkz.: Kemal Karpat, Osmanlı Nüfusu (1830-1914), İstanbul, 2003. Osmanlı devletindeki nüfus sayımları hakkında bkz.: Nejdet Bilgi, "Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımı Hakkında", *Türk Yurdu*, C. 19-20, Aralık 1999 Ocak, s. 117-124.

³ 1320 sayımına ait tek defter Meşhet köyüne (Şehitler) aittir. Sayım tarihi 19 - 20 Aralık 1320.

⁴ Birkaç örnek, C. 1 Torbalı Nahiyesi (merkez), s. 1-102 arası, hane: 1-105, yazım tarihi: 16-17-18 Şubat 1321. C. 2 Tepe Karyesi Ertuğrul Mahallesi, sayfa: 1-65 arası, hane: 1-63 yazım tarihi: 1-2 Mayıs 1321. Yalnız Arslanlar Karyesi sayfa: 117-222, hane: 1-110, yazım tarihi: 19-20-21 Nisan 1321.

C. 3 Yoğurtçular Karyesi Sayfa: 5-15 arası, hane: 5-29 yazım tarihi: 29 Mayıs 1321, Çapak Karyesi sayfa: 22-85, hane: 1-106, yazım tarihi: 23.24.25.26 Temmuz 1321, Çorlu Karyesi sayfa: 99-108, hane: 1-14, yazım tarihi: 27/28 Mayıs 1321. Kayas Karyesi sayfa: 116 hane: 1, yazım tarihi: 28 Mayıs 1321. Tiryanda Karyesi sayfa: 125, hane: 1, yazım tarihi: 20 Mayıs 1321... gibi

mahalle (Tepe/Ertuğrul, Sepetçiler/Mecidiye, Meşhet/Bulgar) olmak üzere toplam 46 idari birim bulunmaktadır. Tüm Torbalı'da 2.265 nüfus hanesinde toplam 11.459 kişinin sayımı yapılmıştır.⁵

1320/1 Tarihli Osmanlı Nüfus Yazım (Tahrir) Defterleri: Esas nüfus defterinin sayfasının sağ yüzünde haneye daha önceki sayımda verilmiş olan hane numarası “der kenar” olarak, aynı sıraya 1321 sayımında verilen hane numarası, sonra hane reisinin lakabı, şöhreti ve adı yazılmıştır. Hane reisinin yaptığı iş (sıfat ve sanatı), anne ve baba adı, doğum yeri ve yılı gibi bugün bilinen klasik bilgiler yazılmıştır.

Sayfanın diğer yüzünde ise bireyle ilgili malumat (açıklamalar) bulunmaktadır. O kişinin ölüm, evlenme, nakil bilgileri, birey yetişkin ve erkek ise boy, ten rengi ve göz rengi belirtilmiştir. Eğer gözle görünen bir sakatlığı ve işareti (Alamet-i farika) varsa ayrıca belirtilmiştir. Evli olanlara “zevcesi vardır”, dul olanlara ise “zevcesi yoktur” ibaresi düşülmüştür. Hane reisinden sonra genellikle erkek kardeş, önce erkek çocuklar, sonra kız çocuklar, takiben eş veya eşler, en sona ise varsa anne, yoksa eşler yazılmıştır. Sayımı yapılan her kişiye defterdeki aynı bilgilerin yazıldığı sayım memuru tarafından bu sayımda da bir nüfus tezkeresi (kâğıdı) verilmiştir.

Defterler genellikle 50x75 cm. boyutlarındadır. Defterlerin bazılarının sayfa yaprakları bayağı yıpranmış haldedir. Birçok sayfası dağılmış veya yırtılmış durumdadır. Kayıtlar çok düzgün, rika ile yazılmıştır. Defterlerin ilk sayfasında “İşbu defter 298 sayfadan ibaret olduğu tasdik olunur. Fi 10 Mart 1290” ibaresi vardır. Söz konusu 1321 yazım defteri 1978 yılında yenileme yapılmasına kadar kullanılmıştır. 1978 yılında yapılan defter yenilenmesinde hane bilgileri, yeni defterlere Latin harfleri ile aktarımı yapılmıştır. Ancak 1321 yazımında her haneye verilen hane numaraları bazı aile kayıtlarının yenilenmemesi üzerine değişmiştir.

Sayımda bulunan idari birimler: Ahmetli,⁶ Arapçı,⁷ Arıtış,⁸ Arslanlar,⁹ Ayrancılar,¹⁰ Belenbaşı,¹¹ Bozköy,¹² Cumalı,¹³ Çakallar,¹⁴ Çakırbeyli,¹⁵ Çapak,¹⁶ Çaybaşı,¹⁷ Sepetçiler,¹⁸

⁵ Aynı yılda Aydın vilayetinde toplam yayınlamış nüfus 1. 313 .011 düzeltilmiş nüfus 595 .308 idi. Bkz.: Justin McCarthy, Müslümanlar ve Azınlıklar, Çev.: Bilge Umar, İstanbul, 1998, s. 12, Tablo 2.3 Ancak diğer bir tabloda (Tablo 2.7) Aydın vilayeti nüfusunu 1 597 710 olarak vermektedir. Arada 2.402 fark vardır. (s. 17). Ekteki tablolara bakınız.

⁶ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 7, sayım tarihi: 16-17-18 Şubat 1321, nüfus hane sayısı: 37, toplam nüfus sayısı: 159, hane nüfus ortalaması: 4, 29.

⁷ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 7, sayım tarihi: 11 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 39, toplam nüfus sayısı: 160, hane nüfus ortalaması: 4, 10. Bugünkü adı: Pamukyazı. Bugün merkeze bağlı mahalle konumundadır.

⁸ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 11, sayım tarihi: 24 Nisan 1321, nüfus hane sayısı: 14, toplam nüfus sayısı: 73, hane nüfus ortalaması: 5, 21. İdari birim olarak bugün ortadan kalkmıştır. Kayıtlar Çakallar (Çamlıca) Köyü nüfus esas defterine eklenmiştir. (Hane: 48-64).

⁹ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 2, sayım tarihi: 19-20-21 Nisan 1321, nüfus hane sayısı: 110, toplam nüfus sayısı: 404, hane nüfus ortalaması: 3, 67.

Sepetçiler Mecidiye Mahallesi,¹⁹ Çorlu,²⁰ Dağkızılca,²¹ Dağtekke,²² Demirci,²³ Dere,²⁴ Dirmil,²⁵ Doğancılar,²⁶ Döğerlik,²⁷ Eyerci,²⁸ Fetrek,²⁹ Gökyaka Teke,³⁰ Helvacı,³¹

¹⁰ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 9, sayım tarihi: 24 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 19, toplam nüfus sayısı: 121, hane nüfus ortalaması: 6, 36. Bugün merkeze bağlı mahalle konumundadır.

¹¹ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 13, sayım tarihi: 25 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 330, toplam nüfus sayısı: 312, hane nüfus ortalaması: 10, 4. Hane 2 toplam 32 kişi. En kalabalık hanedir. 1937 yılında idari birim olarak Buca ilçesine bağlanmıştır. Bkz.: Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Tarih: 05.05.1937, Sayı: 12976, Fon Kodu: 30.11.1.0, Yer No: 112.11.7.

¹² Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 11, sayım tarihi: 17 Haziran 1321, nüfus hane sayısı: 30, toplam nüfus sayısı: 168, hane nüfus ortalaması: 5, 6.

¹³ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 16, sayım tarihi: 7-8 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 49, toplam nüfus sayısı: 268, hane nüfus ortalaması: 5, 46. 1933 yılında idari birim olarak Kemalpaşa ilçesine bağlanmıştır. Bkz.: BCA, Tarih: 30.5.1933 Sayı: 9603 Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 78.16.17.

¹⁴ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 11, sayım tarihi: 23 Nisan 1321, nüfus hane sayısı: 36, toplam nüfus sayısı: 183, hane nüfus ortalaması: 5, 08. Bugünkü adı Çamlıca Köyü'dür. İdari birim olarak ortadan kalkan Arıtış Köyü nüfus esas defteri Çakallar köy nüfus esas defterine eklenmiştir. (Hane: 48-64).

¹⁵ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 8, sayım tarihi: 22-23 Haziran 1321, nüfus hane sayısı: 63, toplam nüfus sayısı: 346, hane nüfus ortalaması: 5, 49.

¹⁶ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 3, sayım tarihi: 23-24-25-26 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 106, toplam nüfus sayısı: 603, hane nüfus ortalaması: 5.68. Bugün merkeze bağlı mahalle konumundadır.

¹⁷ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 5, sayım tarihi: 4-5-6 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 103, toplam nüfus sayısı: 431, hane nüfus ortalaması: 4, 18. Bugün merkeze bağlı mahalle konumundadır. İdari birim olarak ortadan kalkan ve tek idari birimde birleştirilen Sepetçiler Köyü (Hane: 309-349) ve Sepetçiler Mecidiye Mahallesi (Hane: 270- 349) köy esas nüfus defterine eklenmiştir.

¹⁸ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 5, sayım tarihi: 8 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 27, toplam nüfus sayısı: 146, hane nüfus ortalaması: 5, 4. İdari birim olarak ortadan kaldırılarak Çaybaşı esas nüfus defterine (Hane: 309 - 351) eklenmiştir. En son kayıt yılı: 1933.

¹⁹ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 5, sayım tarihi: 7 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 26, toplam nüfus sayısı: 101, hane nüfus ortalaması: 4, 18. İdari birim olarak ortadan kaldırılarak Çaybaşı esas nüfus defterine (Hane: 270 - 349) eklenmiştir. En son kayıt yılı: 1934.

²⁰ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 3, sayım tarihi: 27-28 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 14, toplam nüfus sayısı: 114, hane nüfus ortalaması: 8, 35. İdari birim olarak ortadan kaldırılarak Hortuna (Yazıbaşı) esas nüfus defterine (Hane: 273-286) eklenmiştir. En son kayıt yılı: 1321. Yunan işgali sırasında Yunan askerinin köye baskını sonrası halk etraftaki çeşitli köylere dağılmıştır.

²¹ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 12, sayım tarihi: 24 Haziran 1321, nüfus hane sayısı: 102, toplam nüfus sayısı: 550, hane nüfus ortalaması: 5.39. Torbalı ilçesinin tek nahiyesidir.

²² Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 14, sayım tarihi: 25-26 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 26, toplam nüfus sayısı: 161, hane nüfus ortalaması: 6.19.

²³ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 17, sayım tarihi: 30-31 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 67, toplam nüfus sayısı: 338, hane nüfus ortalaması: 5.04.

²⁴ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 12, sayım tarihi: 4-5-6-7 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 68, toplam nüfus sayısı: 362, hane nüfus ortalaması: 5, 32. 1933 yılında idari birim olarak Kemalpaşa ilçesine bağlanmıştır. Bkz.: BCA Tarih: 30/5/1933 Sayı: 9603 Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 78.16.17.

²⁵ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 11, sayım tarihi: 17 - 18 -19 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 65, toplam nüfus sayısı: 349, hane nüfus ortalaması: 5.36. Bu günkü adı: Korucuk. Köyle ilgili bir araştırma. Necat Çetin, "Tarihi Demokrasi ve Kitabeleri İle Korucuk (Dirmil) Köyü Araştırması", *Büyük Torbalı Gazetesi*, 14-15 Temmuz 2006.

²⁶ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 13, sayım tarihi: 19 -20 Eylül 1321, nüfus hane sayısı: 36, toplam nüfus sayısı: 189, hane nüfus ortalaması: 5, 25. Bugün idari birim olarak Buca ilçesine bağlanmıştır.

²⁷ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 11, sayım tarihi: 22 Nisan 1321, nüfus hane sayısı: 23, toplam nüfus sayısı: 119, hane nüfus ortalaması: 5, 17.

²⁸ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 7, sayım tarihi: 10 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 54, toplam nüfus sayısı: 242, hane nüfus ortalaması: 4.48. Bugün merkeze bağlı mahalle konumundadır.

Karacaagaç,³² Kırıklar,³³ Karakızlar,³⁴ Karakuyu,³⁵ Kayas,³⁶ Karaot,³⁷ Kuşçuburnu,³⁸ Çengele,³⁹ Hamidiye,⁴⁰ Saibler,⁴¹ Senek/Sinek,⁴² Meşhet,⁴³ Meşhet Bulgar Mahallesi,⁴⁴ Tepe,⁴⁵ Tepe Ertuğrul Mahallesi,⁴⁶ Torbalı Nahiye Merkezi,⁴⁷ Tiryanda,⁴⁸ Hortuna,⁴⁹ Yeni,⁵⁰ Yoğurtçular'dır.⁵¹

²⁹ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 12, sayım tarihi: 21-22-23 Haziran 1321, nüfus hane sayısı: 93, toplam nüfus sayısı: 461, hane nüfus ortalaması: 4.94. 1933 yılında idari birim olarak Kemalpaşa ilçesine bağlanmıştır. Bakınız: BCA, Tarih: 30/5/1933 Sayı: 9603 Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 78.16.17.

³⁰ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 12, sayım tarihi: 6- 7 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 39, toplam nüfus sayısı: 227, hane nüfus ortalaması: 5, 82. 1933 yılında idari birim olarak Kemalpaşa ilçesine bağlanmıştır. Bkz.: BCA, Tarih: 30/5/1933 Sayı: 9603 Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 78.16.17.

³¹ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 4, sayım tarihi: 15-16 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 46, toplam nüfus sayısı: 270, hane nüfus ortalaması: 5.87.

³² Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 17, sayım tarihi: 3-4-5-6 Haziran 1321, nüfus hane sayısı: 48, toplam nüfus sayısı: 216, hane nüfus ortalaması: 4, 5. 1954 yılında idari birim olarak Buca ilçesine bağlanmıştır. Bkz.: . BCA, Tarih: 28/12/1954 Sayı: 27394 Dosya: Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 248.42.1.

³³ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 13, sayım tarihi: 12 Haziran 1321, nüfus hane sayısı: 46, toplam nüfus sayısı: 226, hane nüfus ortalaması: 4.91. 1937 yılında idari birim olarak Buca ilçesine bağlanmıştır. Bkz.: BCA, Tarih: 05.05.1937, Sayı: 12976, Fon Kodu: 30.11.1.0, Yer No: 112.11.7.

³⁴ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 16, sayım tarihi: 11 -12 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 84, toplam nüfus sayısı: 431, hane nüfus ortalaması: 5.13.

³⁵ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 8, sayım tarihi: 19 - 20 -21 -22 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 103, toplam nüfus sayısı: 614, hane nüfus ortalaması: 5, 96. Bugün merkeze bağlı mahalle konumundadır.

³⁶ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 9, sayım tarihi: 28 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 1 toplam nüfus sayısı: 1, hane nüfus ortalaması: 1. Bu günkü adı: Pancar. Merkeze bağlı mahalle konumundadır.

³⁷ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 15, sayım tarihi: 9 -10 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 39, toplam nüfus sayısı: 210, hane nüfus ortalaması: 5.38.

³⁸ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 9, sayım tarihi: 24 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 17, toplam nüfus sayısı: 88, hane nüfus ortalaması: 5, 86. Bugünkü adı: Kuşçuburun. Merkeze bağlı mahalle konumundadır.

³⁹ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 16, sayım tarihi: 13 -14 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 44, toplam nüfus sayısı: 236, hane nüfus ortalaması: 5.36. Bu günkü adı: Ormanköy.

⁴⁰ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 7, sayım tarihi: 15-16 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 52, toplam nüfus sayısı: 214, hane nüfus ortalaması: 5.09. Bu günkü adı: Özbey. Merkeze bağlı mahalle konumundadır.

⁴¹ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 11, sayım tarihi: 21 Haziran 1321, nüfus hane sayısı: 14, toplam nüfus sayısı: 117, hane nüfus ortalaması: 8.35.

⁴² Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 12, sayım tarihi: 8-9 Temmuz 1321, nüfus hane sayısı: 43, toplam nüfus sayısı: 219, hane nüfus ortalaması: 5, 09. Bu günkü adı: Yeşilköy. 1933 yılında idari birim olarak Kemalpaşa ilçesine bağlanmıştır. Bkz.: BCA, Tarih: 30/5/1933 Sayı: 9603 Fon Kodu: 30.11.1.0 Yer No: 78.16.17.

⁴³ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 6, sayım tarihi: 19-20 Aralık 1320, nüfus hane sayısı: 46, toplam nüfus sayısı: 164, hane nüfus ortalaması: 3, 56. Bu günkü adı: Şehitler. Merkeze bağlı mahalle konumundadır.

⁴⁴ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 6, sayım tarihi: nüfus hane sayısı: 21, toplam nüfus sayısı: 94, hane nüfus ortalaması: 3.85. Bu gün idari birim olarak ortadan kalkmıştır. En son kayıt tarihi: 1332. Toplam hane sayısı: 28. Meşhet (Şehitler) Köyü nüfus esas defteri içersindedir. Yenilemeye alınmamıştır.

⁴⁵ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 1, sayım tarihi: 27-28-29 Nisan 321, nüfus hane sayısı: 63, toplam nüfus sayısı: 208, hane nüfus ortalaması: 4.44. Bu gün merkez mahalle konumundadır

⁴⁶ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 2, sayım tarihi: 1-2 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 59, toplam nüfus sayısı: 250, hane nüfus ortalaması: 4.23. 1329 yılından itibaren bağımsız mahalle idari birimdir. Bu gün merkez mahalle konumundadır

Atik Nüfus Esas Defterlerinin arşiv Tasnifi

Cilt No	Yazılı idari birim/birimler
1	Tepeköy, Torbalı nahiye merkezi
2	Arslanlar, Tepe Ertuğrul Mahallesi
3	Çapak, Çorlu, Tiryanda, Yoğurtçular
4	Hortuna, Helvacı
5	Çaybaşı, Sepetçiler, Sepetçiler Mecidiye Mahallesi
6	Meşhet, Meşhet Bulgar Mahallesi
7	Ahmetli, Arapçı, Eyerci, Hamidiye
8	Çakırbeyli, Karakuyu, Yeni
9	Ayrancılar, Belenbaşı, Kayas, Kuşçuburnu
11	Arıtaşı, Bozköy, Dirmil, Döğerlik, Saibler
12	Dağkızılca, Dere, Fetrek, Gökyaka Teke, Senek
13	Bozköy, Doğancılar, Kırıklar
14	Dağtekke
15	Karaot
16	Cumalı, Çakallar, Karakızlar, Çengele,
17	Demirci, Karacaagaç

Esas nüfus defterleri incelendiğinde 1320 (miladi 1904) ile 1930 yılları arasında 17 idari birimde 20 “Efe”, 19 “Zeybek” kaydı olmak üzere toplam 39 kayıt tespit edilmiştir.

⁴⁷ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 1, sayım tarihi: 16-17-18 Şubat 1321, nüfus hane sayısı: 105, toplam nüfus sayısı: 444, hane nüfus ortalaması: 4, 22.

⁴⁸ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv cilt no: 3, sayım tarihi: 20 Mayıs 1320, nüfus hane sayısı: 1, toplam nüfus sayısı: 1, hane nüfus ortalaması: 1. İdari birim olarak ortadan kalkmıştır.

⁴⁹ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv cilt no: 4, sayım tarihi: 20-21-22-23 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 102, toplam nüfus sayısı: 517, hane nüfus ortalaması: 5.06. Bu günkü adı: Yazıbaşı. Merkeze bağlı mahalle konumundadır.

⁵⁰ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 8, sayım tarihi: 14 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 28, toplam nüfus sayısı: 130, hane nüfus ortalaması: 4, 64.

⁵¹ Torbalı Nüfus Müdürlüğü arşivi atik nüfus esas defteri arşiv C. 3, sayım tarihi: 29 Mayıs 1321, nüfus hane sayısı: 29, toplam nüfus sayısı: 144, hane nüfus ortalaması: 4, 96.

Kayıt sayıları

İdari birim	Efe	Zeybek
Dağtekke	1	
Urfalı	1	
Dere	1	
Helvacı	1	
Fetrek	2	2
Çapak	1	1
Hortuna	4	
Sinek	3	
Tepe	1	1
Demirci	1	4
Eğerci	1	
Dağkızılca	1	2
Arıtış	1	
Çengele	1	
Torbalı Nahiye Yukarı Mahalle		1
Karakuyu		1
Arslanlar		2
Dirmil		1
Çakırbeyli		1
Kırbaş		1
Bülbüldere		1
Naime		1
Toplam	20	19

Kayıtlarda hane reislerinin sanat ve sıfatları Amale 1, Çoban 1 diğerleri ise rençberdir. Bir hane başka bir idari birime nakil gitmiş, 9 hane ise kapalı kayıt konumundadır. 5 ailenin soyadı EFE, 8 ailenin soyadı ZEYBEK, 1 ailenin soyadı ise KARAZEYBEK'dir. İdari

birimlerde 5 yerde arazi mevkiilerinde Efe, Zeybek ismine rastlanılmıştır. 4 idari birimdeki mezarlılarda 5 mezartaşı kitabesinde Efe veya Zeybek lakabıyla kitabe tespit edilmiştir.

HN ⁵²	ASN ⁵³	İsim ve şöhreti ⁵⁴	Sanat ve sıfatı ⁵⁵	Baba adı	Doğum yeri	Doğum Tarihi ⁵⁶	Kişi ⁵⁷	Soyadı Soyadla
EFE KAYITLARI								
Dağtekte ⁵⁸								
12	12	Koca Efe Mehmet	Rençber	Halil	Dağtekte	1253	5	SABAN
Dereköy ⁵⁹								
12	12	Aydınlı Halil oğlu Abdullah	Rençber	Aydınlı Halil	Dere	1295	7	TÜRK - E BAŞ
Urfalı ⁶⁰								
43	12 6	Der Aliyeli Kamil Efe		Naci Arif	Der-Aliye ⁶¹	1250	3	DERE
Helvacı ⁶³								
15	15	Hüseyin Efe oğlu Seydişehirli Mehmet	Rençber	Hüseyin Efe	Seydişehir	1261	7	ŞEKER
24	23	Çallı Hasan Efe oğlu Durmuş	Rençber	Hasan Efe	Helvacı	1289	7	SEÇEN-KI
Fetrek ⁶⁴								

⁵² 1320 (1904) veya 1321 (1905) yılı nüfus tahririnde veya tahrirden sonra 1976 yılına kadar kullanılan hane numarası (ASN).

⁵³ ASN: Aile Sıra Numarası. (1976 yılında kayıtların yenilenmesi sırasında verilen (yenilenen) numara.)

⁵⁴ Hane reisinin.

⁵⁵ Hane reisinin tahrir/yazım sırasında geçimi/ yaptığı iş.

⁵⁶ Burada verilen doğum tarihleri rumidir. Miladiye çevirmek için 584 eklenmelidir. Örnek: Kayıt: 1253 Miladi karşılığı (1253+584) 1837 gibi.

⁵⁷ Tahrir sırasında o hanedeki kişi sayısı.

⁵⁸ Dağtekte Köyü ile ilgili yapılan bir araştırma için bakınız: Necat Çetin, "Tarihi Demokrasi ve Kitabeleri İle Dağtekte Köyü Araştırması", *Büyük Torbalı Gazetesi*, 12 Eylül 2006.

⁵⁹ Bu gün Kemalpaşa ilçesine bağlıdır.

⁶⁰ Bu gün idari birim olarak ortadan kalmıştır. Tulum Köyü esas nüfus defterine eklenmiştir. Tulum Köyü 1947 yılında Tire ilçesinden Torbalı ilçesine bağlanmıştır.

⁶¹ Antalya Alanya.

⁶² Hanede nüfus kaydının işlem görmemesidir.

⁶³ Helvacı Köyü ile ilgili yapılan bir araştırma için bakınız: Necat Çetin, "Tarihi Demokrasi ve Kitabeleri İle Helvacı Köyü Araştırması", *Büyük Torbalı Gazetesi*, 16 Eylül 2006.

⁶⁴ Bu gün Kemalpaşa ilçesine bağlıdır.

79	72	Ömer Efe oğlu Mahmud oğlu Ömer	Rencber	Mahmud	Fetrek	1289	7	İNCİ - KAV GÜNEY
78	71	Ömer efe oğlu Mustafa	Rencber	Mehmet	Fetrek	1284	6	ŞAFAK
Çapak								
5	5	Koca Hüseyin oğlu Molla Mehmet	Rencber	Koca Hüseyin	Çapak	1256	6	EFE
Hortuna (Yazıbaşı)								
14	14	Molla Süleyman		Hacı Ahmet Efe	Hortuna	1275	8	TONKU TOGU
18	18	Abdurrahman Efe	Çiftçi	Hacı Osman	Hortuna	1289	12	MEMİ
36	36	Hacı Efe oğlu Recep	Çoban	Mehmet	Hortuna	1271	8	TABAN ESKİC
67	67	Ali Efe	Rençber	Osman	Çatalca	1290	3	ÇETİN
Sinek (Yeşilköy) ⁶⁵								
6	6	Karaotlu Yılandıcı Ahmet oğlu Ali Efe	Rencber	Yılandıcı Ahmet	Sinek	1284	3	YILAN
15	15	Koca Bekir oğlu mahdumu Ahmet Efe	Rencber	Mustafa	Sinek	1277	4	AYDIN
40	40	Hacı Efe oğlu Ali	Rencber	Hacı Mehmet Efe	Sinek	1299	4	GÜVEN
Tepe								
113 ⁶⁶	11 3	Kara Mehmet Efe	Amele	Abdullah	Kıbrıs	1276		
Demirci								
49	49	Efe oğlu Osman	Rencber	Mustafa	Demirci	1294	4	EFE
Eğerci ⁶⁷								
1	1	Bayram İsa	Rencber	Osman	Yenişehir	1288	6	SERBES

⁶⁵ Bu gün Kemalpaşa ilçesine bağlıdır.

⁶⁶ Deftere kayıt tarihi: 1333 (1917).

⁶⁷ Eğerci Köyü ile ilgili yapılan bir araştırma için bakınız: Necat Çetin, "Tarihi Demokrasi ve Kitabeleri İle Eğerci Köyü Araştırması", Torbalı Yankı Gazetesi.

Dağkızılca								
82	82	Kara Ali oğlu Hasan	Rençber	Ali	Dağkızılca	1266	7	EFE - AR
Arıtış ⁶⁸								
12	59	Mazak Hasan	Rençber	Hacı Osman	Arıtış	1248	10	EFE
Çengele (Ormanköy)								
21	21	Kocaoğlanoğullarından Ali	Rençber	Mehmet	Çengele	1260	3	KARAKA YİĞİT
Kırıklar ⁶⁹								
20	20	Deli Efe oğlu Mustafa	Rençber	Deli Ali	Kırıklar	1278	1	
ZEYBEK KAYITLARI								
Torbalı Nahiyesi Yukarı Mahalle								
28	26	Kürt oğlu Mustafa	Rençber	İsmail	Torbalı	1274	7	ZEYBEK ÇETİNE
Karakuyu								
61	59	Kocakulah oğlu İbrahim	Rençber	Kocakulah İbrahim	Karakuyu	1272	6	ZEYBEK
Çapak								
79	78	Zeybek Mehmet oğlu Kadri	Rençber	Zeybek Mehmet	Çırpı	1275	3	ZEYBEK
Arslanlar ⁷⁰								
16	16	Bıyıklı Hüseyin	Rençber	Tahir	Kardıça	1261	5	DOĞAL
116 71	116	Tarka Mustafa	Rençber	Veli	Çatalca	1292		GEZGİN
Dirmil (Korucuk) ⁷²								

⁶⁸ Bu gün idari birim olarak ortadan kalmıştır. Çamlıca (Çakallar) Köyü esas nüfus defterine eklenmiştir. Arıtış Köyü ile ilgili yapılan bir araştırma için bakınız: Necat Çetin, “Torbalı’nın Dağılan Köyü: Arıtış Köyü”, *Büyük Torbalı Gazetesi*, 11 Ağustos 2006.

⁶⁹ Şuan Buca ilçesine bağlıdır.

⁷⁰ Arslanlar Arıtış Köyü ile ilgili yapılan bir araştırma için bakınız: Necat Çetin, “Tarihi Demokrasi ve Kitabeleri İle Arslanlar Köyü Araştırması”, *Torbalı Yankı Gazetesi*.

⁷¹ Deftere kayıt tarihi: 1327(1911).

⁷² Dirmil (Korucuk) Köyü ile ilgili yapılan bir araştırma için bakınız: Necat Çetin, “Tarihi Demokrasi ve Kitabeleri İle Korucuk (Dirmil) Köyü Araştırması”, *Büyük Torbalı Gazetesi*, 14-15 Temmuz 2006.

17	17	Hatipođlu İbrahim	Rençber	Hatip oğlu Osman	Dirmil	1287	5	ZEYBEK ÖZLÜ AKDENİZ ÇELİKTEPE
Tepe								
99 73	99	Zeybek Ali oğlu İbrahim	Rençber	Zeybek Ali	Seydişehir	1283		ZEYBEK
Demirci								
16	16	Nazillili Zeybek oğlu Ali	Rençber	Ali	Demirci	1292	4	ZEYBEK
17	17	Zeybek Ali oğlu Mehmet	Rençber	Zeybek Ali	Demirci	1310	5	PINAR - A
24	24	Kara Zeybek oğlu Hasan	Rençber	Ali	Karacaagaç	1267	2	KOŞMAK
58	58	Zeybek Ali	Rençber	Ali	Acipayam	1264	8	ZEYBEK
Çakırbeyli								
	53	Zeybek Ahmet oğlu Mustafa	Rençber	Ahmet	Çakırbeyli	1275	4	YÜKSEK
Kırbaş ⁷⁴								
37 75	27	Kırbaşoğlu amcazadesi Halil	Rençber	Ali	Kırbaş	1292		ZEYBEK
Fetrek (Vişneli) ⁷⁶								
23	22	Zeybek oğlu Hasan	Rençber	Ahmet	Fetrek	1276	4	
24	23	Zeybek oğlu Ahmet mahdumu Mehmet	Rençber	Ahmet	Fetrek	1294	3	ÖZMEK
Bülbüldere ⁷⁷								
11	9	Sarı Veli oğlu Osman		Veli	Bülbüldere	1288	5	TEKİN

⁷³ Deftere kayıt tarihi: 1330 (1914).

⁷⁴ 1947 yılında Tire ilçesinden Torbalı ilçesine bağlanmıştır.

⁷⁵ Deftere kayıt tarihi: 1325 (1906).

⁷⁶ Şuan Kemalpaşa ilçesine bağlıdır.

⁷⁷ 1947 yılında Tire ilçesinden Torbalı ilçesine bağlanmıştır.

Naime ⁷⁸								
1	1	Zeybek oğlu Mehmet	Rençber	Ali	Ahvas	1283	3	ÇEVİK
Dağkızılca								
22	22	İdris oğlu Mehmet hafidi Ali	Rençber	Mehmet	Dağkızılca	1283	5	KARAZEY
94	93	Zeybek oğlu Abdül	Rençber	Osman	Dağkızılca	1246	3	EVREN

Torbalı ilçesinde Efe/Zeybek ile ilgili idari birim ve mevki adları					
İdari birin	Mevki adı	İdari birin	Mevki adı	İdari birin	Mevki adı
Dirmil	Zeybek tepesi / Halil Efe kuyusu / Ali Efe Dađı	Dağtekke	Zeybek mezarı	Doğancılar	Zeybek bađı

Efe/Zeybek ile ilgili idari birimlerdeki mezarlıklardaki mezartaşı kitabeleri örnekleri	
Karakuyu Mezarlığı	Sene: 1231, Zeybek oğlu Mehmet
Çapak Mezarlığı	Sene: 1316, Zeybek Mehmet kerimesi Hasibe
Hortuna(Yazıbaşı) Mezarlığı	Sene: 1322, Halil Efe kerimesi Fatma
Kırıklar Mezarlığı	Sene: 1337, Deli Efe Mehmet kerimesi Zübeyde Sene: 1339, Deli Efe oğlu Ali Ađa

Kaynaklar

I. Arşiv Belgeleri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA).

ML.CRD.d, 821.

Başbakanlık Cumhuriyet, Arşivi (BCA).

BCA Tarih: 05.05.1937, S.12976, Fon Kodu: 30.11.1.0, Yer No: 112.11.7.

⁷⁸ 1947 yılında Tire ilçesinden Torbalı ilçesine bağlanmıştır.

BCA, Tarih: 30.5.1933 S. 9603 Fon Kodu: 30.11.1.0, Yer No: 78.16.17.

BCA, Tarih: 28/12/1954 S. 27394 Dosya: Fon Kodu: 30.11.1.0, Yer No: 248.42.1.

Torbalı Nüfus Müdürlüğü Arşivi, Atık Defter C. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17.

II. Kitaplar Ve Makaleler

Bilgi, Nejd, “Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımı Hakkında”, *Türk Yurdu*, C. 19-20, Aralık 1999 Ocak.

Çetin, Necat, “Torbalı'nın Dağılan Köyü: Arıtış Köyü”, *Büyük Torbalı Gazetesi*, 11 Ağustos 2006.

Çetin, Necat, “Tarihi Demokrasi ve Kitabeleri İle Eyerci Köyü Araştırması”, *Torbalı Yankı Gazetesi*.

Çetin, Necat, “Tarihi Demokrasi ve Kitabeleri İle Dağtekte Köyü Araştırması”, *Büyük Torbalı Gazetesi*, 12 Eylül 2006.

Çetin, Necat, “Tarihi Demokrasi ve Kitabeleri İle Helvacı Köyü Araştırması”, *Büyük Torbalı Gazetesi*, 16 Eylül 2006.

Çetin, Necat, “Tarihi Demokrasi ve Kitabeleri İle Korucuk (Dirmil) Köyü Araştırması”, *Büyük Torbalı Gazetesi*, 14-15 Temmuz 2006.

Karal, Enver Ziya, Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı 1831, T.C. Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1943.

Karpat, Kemal, Osmanlı Nüfusu (1830-1914), İstanbul, 2003.

McCarthy, Justin, *Müslüman ve Azınlıklar*, çev. Bilge Umar, İstanbul, 1998,

Sakin, Orhan, *Anadolu'da Türkmenler ve Yörükler*, İstanbul, 2006.